

HUMAN INTEREST

LEEN VERHEYEN

© SACD 2009

1. POKERFACE

V:

hij reageert niet

S:

ze was ziek

V:

hij reageert niet
meneer pokerface
hij is niet zo in mensen geïnteresseerd
hij heeft maar één gezichtsuitdrukking
maar het is een mooie
meneer pokerface
hij kijkt nooit naar mij
als ik tegen hem praat

S:

al vanaf de geboorte een zorgenkindje

V:

hij woont naast de wereld
en hij woont daar goed

hij was me pas opgevallen
op een avond
ik zat in de auto
met mijn vader
we reden over de autostrade
en plots zag ik hem
hij strompelde over de middenberm
zonder het voorbijrazende verkeer op te merken
ik had hem al eerder gezien
op school
maar we hadden nooit gepraat
hij is niet zo in mensen geïnteresseerd
meneer pokerface
de meeste mensen kenden zijn naam niet eens
toen een leerkracht hem vroeg
zijn naam in te vullen op een lijst
tekende hij een vraagteken
haalde zijn schouders op
de rest van de dag
zat hij achterin het lokaal
bewegingloos
zijn hoed over zijn oren getrokken
maar die avond

daar op die autostrade
daar was hij zo mooi

S:

een zorgenkindje was ze
al vanaf haar geboorte
moeite met ademen
soms paniekaanvallen
extreem aanhankelijk
soms werd ze 's nachts wakker
hoestend

(zingt)

slaap slaap slaap
de dag die is al moe
slaap slaap slaap
en doe je oogjes toe

V:

we doen dingen samen
eten
praten
soms bel ik hem
en dan doet hij alsof hij het leuk vindt
mij te horen

soms heb ik het idee
dat hij het leven nabootst
dat hij het leven van iemand anders leeft
imiteert
omdat hij niet weet hoe hij het moet doen
soms lijkt het
alsof hij onze gesprekken voorbereidt
alsof hij op voorhand beslist
waarover we zullen praten
en hij alle mogelijke vragen van mij incalculeert
en zijn antwoorden opstelt
en van buiten leert

alsof hij zich probeert te beschermen
tegen god weet wat

er is iets fout gelopen in mijn hoofd
zegt hij
soms zou ik willen
dat ik mijn gedachten kon transporteren
dat ik ze in het hoofd van iemand anders kon zetten

die dan zou begrijpen wat ik bedoel
we zouden niet meer hoeven spreken
zegt hij
dat zou ideaal zijn

S:

heeft het zin daarover te spreken
dat vraag ik mij al maanden af
maar ik blijf het doen
als ik het niet doe
is er wel iemand anders die het woord neemt
iemand die zijn blik op de camera richt
en zijn tanden bloot lacht
en 's avonds zichzelf op het journaal bekijkt
zo zijn er al genoeg

V:

overal laat hij boodschappen achter
hij schrijft losse woorden op de muren
hij maakt krassen in geparkeerde auto's
samen is het één groot verhaal
zegt hij
maar er is niemand die het wil lezen

S:

ik start terug
waar ik begonnen was
mijn dochter
een zorgenkindje
ze was ziek

V:

hij slaapt slecht
's nachts doolt hij rond
in de stad
op de berm van autostrades
in de haven
ik heb dat niet graag
ik vraag hem
wat hij daar dan zoekt
hij zegt
dat hij zichzelf kwijt is
en dat hij denkt
dat hij zichzelf wel terug zal vinden
als hij maar blijft zoeken

hij heeft eraan gedacht nachtwerk te gaan doen
als ik dan toch niet slaap
kan ik mij evengoed nuttig maken
zei hij
hij zou met een taxi willen rondrijden
zoals in die film
taxi driver
hij is daar zot van
overdag naar school
en 's nachts met de taxi rondrijden
maar hij heeft geen rijbewijs
en waarom zou hij zich nuttig maken
waarom zou ik er niet gewoon voor mogen kiezen
niets te doen
zegt hij

dus doolt hij maar rond
soms vraag ik hem
bij mij te blijven slapen
dan ligt hij naast mij
doet zijn ogen niet dicht
hij kan het niet
het lukt hem gewoon niet
hij weet zelfs niet meer
hoe hij zijn ogen dicht moet doen
hij heeft de laatste tijd
zo weinig geslapen
dat hij vergeten lijkt te zijn
hoe hij dat moet doen
ligt gewoon naast mij
en als ik slaap
staat hij op
af en toe neemt hij de bus naar plekken die hij niet kent
hij stapt af aan de eindhalte
en wandelt daar een paar uur rond
's morgens neemt hij de eerste bus terug
dan komt hij naar me toe
ligt hij naast mij
om mij gerust te stellen
zodat ik zou denken
dat hij heel de nacht gebleven is
soms maakt hij wakker 's nachts
om mij een bloem te geven
die hij ergens meegenomen heeft

2. SCHOT

S:

ze was ziek
ik kon haar niet alleen thuislaten
dus had ik haar meegenomen
ik moest maar een halve dag werken
ik had een zetel in mijn bureau staan
dus ze kon slapen
en ik kon haar in het oog houden
ze mompelde in haar slaap
dat deed ze anders nooit

V:

hij zegt dat er iets belangrijks gaat gebeuren
iets dat niemand zal verwachten

S:

blijf in de gebouwen
sluit te deuren
blijf weg van de ramen

V:

hij verveelt zich
zegt hij
hij doet zoals iedereen
maakt zijn huiswerk
doet aan sport
maar hij verveelt zich

hij heeft een paar weken geleden
een stuk uit zijn arm gebeten
uit zijn eigen arm
als een wild beest
het brandde onder zijn vel
zei hij
het brandde zo erg
dat hij zijn vel open wou halen
omdat hij dacht
dat het dan minder pijn zou doen

hij brandt vaak vanbinnen
soms probeert hij te krabben
maar het helpt niet
het is zijn maag
als je alles opkropt

ga je kapot
hij houdt alles binnen
tot het zo heet wordt
dat hij het niet meer kan verdragen

hij is te groot voor zijn lichaam
het is alsof hij niet
in zijn eigen lichaam past
daarom is hij hier en daar
buiten proportie
te grote handen
te groot hoofd
alsof hij voortdurend
uit zijn eigen lichaam probeert te breken

ik heb hem stiekem bekeken
toen hij in de badkamer stond
hij legde zijn vinger
op het glas van de spiegel
en volgde de contouren van zijn spiegelbeeld
alsof hij wou controleren
dat hij echt was
dat het zijn lichaam was

hij wil kunnen voelen dat hij echt is
dat heeft hij eens gezegd
voelen dat hij leeft
soms daagt hij mensen uit
hoopt hij op een vechtpartij
om zijn lichaam te kunnen voelen
om te genieten van blauwe plekken
van schrammen en van littekens
op die fascinatie na is hij een heel rustige jongen
in de sneeuw liggen
dat heb ik hem ook eens zien doen
tot hij blauw zag
ze hebben hem met onderkoelingsverschijnselen
naar het ziekenhuis moeten brengen

S:

een oefening dachten we

V:

ik voel mezelf niet
zegt hij
ik leg mijn hand
op zijn hoofd

ik voel je
zeg ik
ik voel je hoofd
goed
zegt hij
maar ik kan je hand niet voelen

S:

maar het was geen oefening
het brandalarm ging af
mensen graaiden hun spullen bij elkaar
gingen naar buiten
verlieten de gebouwen
traag
een oefening dachten we
toen de eersten op het asfaltterrein stonden
hoorden we knallen
we wisten nog van niks
toen ik buiten kwam
voelde ik een brandende pijn in mijn linkerschouder
een gat in mijn schouder
en geen idee wat er gebeurde
ik zocht mijn dochter
zag haar nergens meer
ik keek in de richting waar de knallen vandaan kwamen
aan de bushalte aan de rand van het terrein stond een jongen
hooguit achttien
met een huid die rood zag van het krabben
en een geweer om olifanten mee neer te leggen
hij schoot op alles wat bewoog
ik zocht mijn dochter
zag haar nergens meer
mensen liepen in paniek opnieuw de gebouwen in
vertrappelden elkaar
op de achtergrond hoorde ik iets door een luidspreker omroepen
fase rood
blijf in de gebouwen
sluit te deuren
blijf weg van de ramen
ik zocht mijn dochter
zag haar nergens meer
pijn in mijn buik
wazig
voelde mij vallen op de grond
politie sirene in de verte
alles zwart

3. PARANOIA

V:

hij heeft voortdurend het gevoel
dat hij gevolgd wordt
we lopen door de stad
en hij zegt
die rode auto
die man op die bank
die tram die voorbijrijdt
soms schrikt hij van zijn eigen schaduw

S:

de dagen erna
mensen leggen bloemen op het asfalt
huilen
staren voor zich uit

ik moet een vragenlijst invullen
heeft u dode lichamen gezien
bent u getraumatiseerd
en er wordt een afspraak gemaakt
met iemand die eens langs zal komen
om te kijken of alles wel in orde is
of ik hulp nodig heb
maar het lijkt
alsof mensen die het niet hebben meegemaakt
meer nood hebben aan hulp
dan ik
aan een boom
aan de rand van het terrein
staat een jongen te huilen
ik ken hem niet
ik heb hem nog nooit gezien
niemand blijkt te weten wie hij is
wat hij daar doet
of hij één van de slachtoffers kende
hij staat daar
hij huilt
en hoe meer mensen om hem heen komen staan
hoe meer aandacht hij krijgt
hoe harder hij huilt
een camera zoemt in
en hij huilt nog harder
mensen die er niets mee te maken hebben
duiken op in tv-programma's
in kranten
zeggen dat ze het moeilijk vinden

dat ze er niet waren om die mensen te helpen
huilen
ik hou van hen
zeggen ze dan
ik kende hen niet
maar ik heb verhalen over hen gehoord
en ik vind het jammer
dat ik hen nooit gekend heb
ik hou van hen
iemand leest een brief voor
een brief die ze geschreven heeft aan één van de slachtoffers
en iedereen vindt het toch zo mooi verwoord allemaal

V:

er is zo veel
dat ik hem zou willen vragen

S:

of ik een interview zou willen geven
na vijf keer aandringen stem ik toe
als ik begin te huilen
vraagt de interviewer
of ik dat nog eens opnieuw kan doen
omdat de camera slecht afgesteld stond

mensen die niet ken
nooit gekend heb
en niet wil kennen
sturen me brieven
spreken me aan op straat
zeggen dat ze voor me bidden
dat ze aan me denken
laat me toch gerust
denk ik dan

op een avond
een paar dagen nadat het gebeurd was
stond er een man in mijn achtertuin
ik kende die man niet
maar hij kwam de kamer binnen
en ging aan de keukentafel zitten
alsof hij een oude vriend was
die al jarenlang over de vloer kwam
ik kende die man niet
ik kan u helpen
u heeft mij nodig
dat zei hij
ik heb de politie gebeld

en hij is weer verdwenen

V:

ik heb het moeilijk met de gedachte
dat ik hem nooit echt ga leren kennen
dus red ik mij
met het weinige dat ik wel weet
de rest vul ik op
met mijn fantasie
met eigenschappen van andere mensen
met mijn eigen gedachten
en zo construeer ik hem opnieuw
als de jongen die hij had kunnen zijn
het is niet moeilijk hem eigenschappen te geven
hem op te vullen
met wat ik zelf verzin
omdat ik weet
dat hij eigenlijk een doodgewone jongen is
maar daar gewoon nooit over praat

S:

ik ben bang geworden
van het woord begrijpen
want iedereen kent wel iemand die iemand kent die iemand verloren heeft
en dus denken ze
dat ze het begrijpen
dat we allemaal slachtoffers zijn
maar ze begrijpen niet
dat het voor niemand echt hetzelfde voelt
iedereen moet het op zijn eigen manier verwerken
en het is ieder voor zich

4. W E G

S:

nu ik alleen ben
is het alsof ik niet besta
alsof ik geen functie heb

V:

mislukking is een keuze
zegt hij
maar hij heeft een vreemd gevoel voor humor

zijn hoofd gaat barsten
zo zegt hij dat
hij ligt op bed
en de gedachten bestormen hem
allemaal tegelijk
en te veel
hij moet kiezen wat hij wil denken
zeg ik hem
als in de supermarkt
gewoon een keuze maken
gewoon één keer in zijn leven
een keuze maken
want nu loopt hij verloren
hij doolt rond in zijn eigen hoofd
verdwaalt in cellen
in zijn zenuwen
zijn hersenkamers
hij zegt dat hij daar zou willen blijven
in zijn hoofd
dat hij daar alleen kan zijn
er is een plek in mijn hoofd
waar alles goed is
zegt hij
maar er staat een muur rond
en ik kan er niet bij

S:

misschien heb ik mij wel gewoon vergist
toen haar lichaam in het mortuarium lag
vroegen ze mij
of ik het wou zien
ik durfde niet
ik weet dus niet eens
of het wel mijn kind is dat ik heb begraven
ik weet niet eens

of zij in het graf ligt
waar haar naam op staat

V:

misschien moet hij gewoon eens
door elkaar geschud worden
zodat alles eindelijk
op zijn plaats valt
in zijn hoofd

hij heeft me een t-shirt gegeven
één dat hij droeg toen we elkaar nog maar pas kenden
ik had hem toen gezegd dat ik het mooi vond
dat het paste bij hoe ik hem zag
dus heeft hij het aan mij gegeven
het verbaasde mij dat hij dat nog wist
dat ik dat gezegd had
hij gaf het mij
cadeautje zei hij
daarna ging hij weg
en ik heb hem niet meer gezien
ik heb geprobeerd hem te bellen
maar hij neemt nooit op
en als ik een boodschap inspreek
belt hij niet terug
ik heb berichten gestuurd
mails
ik ben bij hem thuis gaan aanbellen
maar hij doet niet open

S:

het is vreemd
maar sinds het gebeurd is
tel ik de doden
als ik naar het journaal kijk

V:

we hebben nooit ruzie gemaakt
hij deed dat niet
hij maakte nooit ruzie
hij ging gewoon weg

eigenlijk houdt hij niet van mij
eigenlijk houdt hij van niemand

S:

ik ga niet veel naar buiten
soms als de zon schijnt
ik wil met rust gelaten worden
en vertrouw geen vreemden meer
iedereen op straat zou een wapen kunnen dragen
iedereen op straat zou plots kunnen beginnen schieten

ik schrik op van harde geluiden
soms raak ik zonder reden in paniek
alsof ik op haar begin te lijken
alsof ik haar angsten overgenomen heb
maar het zijn mijn eigen spoken

V:

de wereld heeft meer liefde nodig
zegt hij
maar hij kan het niet geven

S:

en elke keer moet ik het opnieuw vertellen
ik kom op een feest
ik zie een aantal vage kennissen
die ik al lang niet meer gezien heb
en die niets weten
die zich herinneren
dat ik een dochter heb
en vragen hoe het met haar gaat
hoe oud ze is
en dan moet ik het elke keer opnieuw vertellen
zeggen
ik zou graag antwoorden op uw vragen
maar ik weet het zelf niet
er zitten nog stukjes kogel in mijn schouder
en ik kende hem niet eens

5. PUT

S:

soms ga ik 's avonds naar buiten
als het rustig is op straat
ik ga terug naar de bushalte
waar hij stond toen hij schoot
ik heb haar naam op de paal geschreven
die aan het bushokje staat
ik ga er zitten
en een paar uur later ga ik weer naar huis
meestal weet ik dan niet meer
wat ik ondertussen gedaan en gedacht heb
soms ben ik ergens
op een plaats
en weet ik niet meer
hoe ik daar gekomen ben
ik leef in mijn herinneringen
het is alsof één van mijn lichaamsdelen ontbreekt
en ik zou een bord rond mijn nek willen hangen waarop staat
mijn dochter is dood

(zingt)

slaap slaap slaap
de dag die is al moe
slaap slaap slaap
en doe je oogjes toe

als we op datzelfde moment
ergens anders waren geweest
was alles anders gelopen
als ze niet ziek geweest was
als ik haar niet meegenomen had

ik ben moe
en eigenlijk wil ik het niet vertellen
maar ik moet het doen
om het zelf te geloven
omdat het zo onwerkelijk is
en ik soms denk
nee het is niet echt gebeurd
dan ga ik naar haar kamer
en kijk hoe ze ligt te slapen
en dan weet ik
dat ze morgen zal opstaan
en zal zeuren
omdat de ontbijtgranen die ik heb meegebracht
niet diegene zijn die ze gevraagd had
ze zal naar school gaan

een leven leiden
maar haar bed in de kamer is leeg
en blijft ook zo

ik ben veranderd
ik ben iemand geworden
met een gat in zijn schouder
en een holte in zijn maag
ik weet niet wie ik ben
alsof de persoon die ik vroeger was
een vreemde is geworden
mensen zeggen dat het wel zal slijten
maar ik weet dat het niet zo is
ik weet alleen
dat het leven anders zal zijn

en het is koud buiten
maar de zon schijnt
en dat is genoeg
ik haat hem niet
wat ik vaak gehoord heb
is dat niemand het verwacht had
dat het een doodgewoon iemand was
en dat is wat het meest choqueert
dat het een doodgewoon iemand was
dat het eender wie had kunnen zijn
maar ik haat hem niet
ik wil niet verbitterd zijn
ik heb een put gegraven
in mijn hoofd
en ik heb hem begraven
dat leek mij een goed begin